

Observatori per a la Recerca Etnològica de Catalunya ipec

Tallers i Jornades de Memòria Oral

Fem memòria de...

- els pescadors a la Costa Brava
- la immigració
- la guerra civil
- la infància i els jocs
- les vides al Pirineu
- el treball
- la dona i la industrialització
- les transformacions urbanes a l'Ebre

El testimoni directe de la gent ha esdevingut en els darrers temps una de les fonts d'informació més valuoses per als investigadors socials. La tècnica de l'entrevista, abans gairebé associada en exclusiva als antropòlegs, avui forma part dels mètodes més utilitzats en investigacions de tota mena. La recerca a escala local ha estat singularment una de les grans beneficiades pel seu desenvolupament.

L'Observatori per a la Recerca Etnològica de Catalunya presenta aquí un seguit d'experiències que s'han

fet a l'entorn d'iniciatives proposades per les entitats que en formen part o per equips de recerca existents al nostre país. L'Observatori us proposa així un recorregut al llarg del territori per conèixer les vivències de moltes persones, a la vegada personals i representatives del batec d'un país.

Els diferents centres d'estudis dels territoris de parla catalana, coordinats per l'Institut Ramon Muntaner, col·laboren en l'organització de diferents actes dins de la programació d'aquest cicle.

L'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya és un programa del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana que té com a objectius la recerca, la documentació, la difusió i la restitució del patrimoni etnològic català. L'Inventari fa anualment programes de recerca etnològica en diversos punts de la geografia catalana. Ha creat l'Observatori per a la Recerca Etnològica a Catalunya com a instrument de difusió i reflexió. S'ha dotat de la col·lecció Temes d'Etnologia de Catalunya, eina de difusió de les recerques fetes en el marc de l'Inventari. Per altra banda, tota la documentació resultant dels projectes de recerca passa a formar part de l'Arxiu de Patrimoni Etnològic de Catalunya.

L'Observatori per a la Recerca Etnològica a Catalunya és un servei de l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya. Fou creat a partir de la voluntat de conèixer puntualment i de manera actualitzada la situació de la recerca i la difusió de l'etnologia a Catalunya. La seva metodologia es basa en el treball en xarxa amb les entitats i grups que hi ha a Catalunya dedicats al patrimoni etnològic. L'Observatori es concreta sobre el territori en els interlocutors que apareixen reflectits al mapa, i des de l'any 2005 compta amb la col·laboració dels centres i instituts d'estudis locals i comarcals coordinats a través de l'Institut Ramon Muntaner.

L'Observatori desenvolupa diverses funcions. Fa difusió de totes les activitats relacionades amb el patrimoni etnològic del país mitjançant el butlletí en línia Ridec, permet identificar oportunitats de recerca, organitza jornades de caràcter nacional o local entorn del patrimoni etnològic i gestiona una borsa d'investigadors amb l'objectiu de posar en contacte entitats que fan recerca etnològica amb els investigadors especialitzats.

Xarxa territorial de l'Observatori per a la Recerca Etnològica a Catalunya

Converses de taverna

Aquesta iniciativa pretén acostar els sabers de la gent del mar al públic en general en un ambient distès com és el d'una taverna portuària. Cada segon divendres de mes, a les set del vespre i durant una hora, les Converses que tenen un caràcter intergeneracional, esdevenen un espai per a la participació de la gent gran, els coneixements de la qual conformen una part del nostre patrimoni immaterial. Com els vells llops de mar, al voltant d'una taula, en el marc d'una taverna al costat del port de Palamós, navegarem pel nostre passat i present marítim, amb les persones que l'han viscut i l'han escrit en la memòria col·lectiva.

Històries de vida a l'Ebre

Les sessions s'estructuren al voltant de la memòria històrica de l'Amposta de 1908, ja que aquesta població enguany commemora el Centenari de l'atorgament del títol de ciutat. Les conferències i tertúlies reconstruiran, a partir de la memòria oral i documental, la vida quotidiana a l'Amposta de principis de segle: els records de la infància i l'escola: les formes de vida i de treball; la família i l'habitatge; la configuració urbana i les condicions de vida, etc. En cada sessió hi haurà la participació d'un investigador que conduirà la sessió i de diversos informants que es compten entre les persones de més edat d'Amposta.

TEMA: Memòria oral de la gent de mar a la Costa Brava

SESSIONS

- 10 d'octubre de 2008
- Músiques i cançons marineres
- 14 de novembre de 2008
- El futur de la construcció de barques
- 12 de desembre de 2008
- La pesca a les illes Formigues
- 9 de gener de 2009
- De l'escandall al GPS. Les noves tecnologies aplicades a la pesca
- 13 de febrer de 2009
- Els patrons de pesca, avui
- 13 de març de 2009
- Creences de la gent de mar
- 17 d'abril de 2009
- Els pescadors i els primers turistes

- 8 de maig de 2009
- Velles i noves tripulacions
- 12 de juny de 2009
- Plats típics mariners

HORARI: A partir de les 19 h

LLOC: Taverna Pepa Caneja (plaça de Sant Pere, 14), Palamós

ORGANITZA: Museu de la Pesca

INFORMACIÓ: 972 601 244

TEMA: Memòria oral de l'Amposta de 1908

SESSIONS

- 11 de desembre de 2008.
- La família i el veïnatge
- 18 de desembre de 2008.
- Evolució urbana i de les condicions de vida a les cases
- 15 de gener de 2009.
- El món del treball i el comerç
- 22 de gener de 2009.
- Canvis socials i polítics

HORARI: A partir de les 19 h

LLOC: Museu Comarcal del Montsià (c/ Gran Capità, 34), Amposta

ORGANITZEN: Museu Comarcal del Montsià i Ajuntament d'Amposta

INFORMACIÓ: 977 702 954

Per a més informació:

Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana
Servei de Patrimoni Etnològic
Passatge de la Banca, 1-3, 08002 Barcelona. Tel. 935 671 042
observatori.cultura@gencat.cat

La immigració a Arbúcies. 1950-1970

En aquests moments en què el debat dels processos migratoris està de vigent actualitat, el **Museu Etnològic del Montseny** vol fer una mirada enrere per recuperar la memòria dels protagonistes de la immigració dels anys 1950-1970, que, arribats des de diferents punts de l'Estat espanyol, van viure un període de grans transformacions.

TEMA: Immigració dels anys cinquanta i seixanta a Arbúcies

Tallers de memòria

Des del seu inici l'**Ecomuseu de les Valls d'Àneu** ha anat desenvolupant diverses línies d'actuació relacionades amb la recuperació de la memòria oral.

En aquest nou projecte proposem la recollida de diverses històries de vida, d'homes i dones, d'edats, orígens i perfils socials diversos que ens permetin copsar la complexitat cultural i social que la població local té en aquests moments.

Aquests tallers s'estructuraran a partir d'unes sessions obertes al públic, en

Els centres d'estudis i la memòria oral

Des de la seva creació a l'estiu del 2003, l'**Institut Ramon Muntaner** ha apostat per donar suport a la recerca feta des dels centres d'estudis dels territoris de parla catalana, i des del 2006, de manera especial, a la recerca vinculada al patrimoni etnològic, col·laborant amb l'IPEC. La memòria oral és un dels temes que, des de diferents vessants, perspectives, metodologies i disciplines han estat i són treballats per diferents centres d'estudis. Aquestes jornades organitzades entre l'**Institut Ramon Muntaner** i diferents centres d'estudis d'àmbit local i comarcal, són una petita mostra dels debats i de les

TEMA: Memòries de vida al Montserrat

SESSIÓ

• Intervencions a càrrec de Jordi Serra i Gemma Estrada, coordinadors del projecte: «**Viure al Montserrat. Històries de vida del Bruc, Collbató, Esparreguera i Olesa de Montserrat**».

DATA: Divendres 7 de novembre

HORARI: 19.00 h

LLOC: Centre Cultural de Martorell (pl. de les Cultures, s/n), Martorell

ORGANITZEN: Associació Cultural del Montserrat i Institut Ramon Muntaner

Memòria oral al Pla de Lleida

En els últims anys els treballs basats en fonts orals sobre la nostra història més recent han agafat un fort impuls gràcies a molta gent que hi està treballant des del territori i gràcies, també, a les noves tecnologies. La trobada de Cervera pretén ser un espai d'intercanvi i coneixement d'aquestes experiències al Pla de Lleida.

TEMA: Memòria oral de la Guerra Civil i la repressió franquista, 1936-1945. Metodologia i recerca.

SESSIÓ: 8 de novembre de 2008

• **10 h** Benvinguda
• **10.30 h** Presentació del llibre *Eines per a treballs de memòria oral*, a càrrec dels autors

Desvetllem la Memòria

L'objectiu és recuperar les fotografies que encara conserven a les seves cases els manlleuencs i que expliquen bona part de la història de la ciutat i de la seva vida quotidiana.

És una activitat participativa en la qual els assistents col·laboren en la digitalització i la identificació de les fotografies. El resultat final és una exposició amb les imatges recollides.

SESSIONS

• 22 de novembre de 2008
L'aventura de la immigració: els protagonistes

• 13 de desembre de 2008
El dinamisme laboral i la vida familiar.

El paper de la dona

• 10 de gener de 2009

El procés d'arrelament: problemàtiques generals

• 24 de gener de 2009

Memòria del procés migratori

HORARI: d'11 a 13 h

LLOC: Museu Etnològic del Montseny (c/ Major, 6), Arbúcies

què es treballarà una història de vida. La sessió s'iniciarà amb la narració directa de la persona seleccionada i acabarà amb la participació del públic assistent en forma de preguntes i de debat.

TEMA: Històries de vida del Pirineu

SESSIONS

• 20 de novembre de 2008
• 18 de desembre de 2008

• 22 de gener de 2009

• 26 de febrer de 2009

HORARI: de 19 a 22 h

LLOC: Ecomuseu de les Valls d'Àneu (c/ del Camp, 22-24), Esterrí d'Àneu

recerques que estan fent al voltant de la memòria oral diferents entitats als territoris de parla catalana.

TEMA: La dona i la indústria: el cas de la Sènia

SESSIONS

• Conferència a càrrec de Victòria Almuni Balada i Eva Garcia Lleixà, del Centre d'Estudis Seniens

DATA: Dissabte 4 d'octubre

HORARI: 19.30 h

LLOC: Auditori del Centre Obrer (c. 1r de maig, 16), la Sènia

ORGANITZEN: Centre d'Estudis Seniens i Institut Ramon Muntaner

TEMA: Treballant la memòria oral al Matarranya

SESSIONS

• Taula rodona amb Artur Quintana, Carles Sancho, Josep A. Carrégallo i Margarita Celma. Modera: José Miguel Gracia, president de l'ASCUMA

• Presentació dels llibres: *Mont-roig: El patrimoni immaterial (la literatura oral)*, de Josep Antoni Carrégallo, i *Fa un munt d'anys al Matarranya*, de Pasqual Vidal i Margarida Celma

DATA: Dissabte 29 de novembre

HORARI: 18.00 h

Presentació del **Banc Audiovisual de la Memòria Democràtica**, a càrrec de Gerard Corbella

• **11 h** Pausa-cafè
• **11.30 h** *Cervera en el món concentracionari de l'Espanya franquista*, a càrrec de Josep Calvet, historiador responsable dels Espais de Memòria de Lleida

• **12 h** *El cost humà de la Guerra Civil*, a càrrec de Jordi Oliva, historiador del Centre d'Història Contemporània

• **12.30 h** *Memòria de la rereguarda. Recuperar, preservar i difondre la memòria col·lectiva*, a càrrec d'Esther Miralles del Centre d'Estudis Lacetans

• **13 h** *Balanç de 3 anys de treballs en memòria oral i noves tecnologies. Errors, aprenentatges i alguna conclusió*, a càrrec de Gerard Corbella, del Museu Comarcal de l'Urgell

TEMA: 4t Taller de Fotografia Històrica de Manlleu

SESSIÓ: 12 sessions, que es faran tots els dimarts entre el 4 de novembre de 2008 i el 10 de febrer de 2009 (excepte el 23 i el 30 de desembre i el 6 de gener)

HORARI: de 16 a 19 h

LLOC: Museu Industrial del Ter (Passeig del Ter, s/n), Manlleu

ORGANITZA: Museu Etnològic del Montseny

INFORMACIÓ: 972 860 908

■ **museu etnològic del montseny** ■
LA GABELLA
■ **arbúcies** ■

ORGANITZEN: Ecomuseu de les Valls d'Àneu i Consell Comarcal del Pallars Sobirà

INFORMACIÓ: 973 626 436

TEMA: Recerca folklòrica i memòria oral

SESSIONS

• Intervencions a càrrec de Xavier Roviró, Ignasi Roviró i Jaume Ayats, del grup de Recerca Folklòrica d'Osona. En finalitzar, hi haurà l'actuació del corrandista Josep Casadevall, Calorino

DATA: Divendres 24 d'octubre

HORARI: 19.30 h

LLOC: Temple Romà de Vic (c/ Pare Xifré, s/n), Vic

ORGANITZEN: Grup de Recerca Folklòrica d'Osona i Institut Ramon Muntaner

LLOC: Sala d'actes de l'Ajuntament (plaça Espanya, 1), Calaceit

ORGANITZEN: Associació Cultural del Matarranya i Institut Ramon Muntaner

INFORMACIÓ: 977 403 013

sió, a càrrec de Gerard Corbella, del Museu Comarcal de l'Urgell

• **13.30 h** *Banc de memòria digital de les Garrigues*

LLOC: Sala Francesc Buireu (c/ Manuel Ibarra, s/n), Cervera

ORGANITZEN: Museu Comarcal de Cervera i Museu Comarcal de l'Urgell i Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana.

INFORMACIÓ:
973 533 917

ORGANITZA: Museu Industrial del Ter

INFORMACIÓ: 938 515 176

